

A második generációs antipszichotikus szerek hasznossága és használata

A Pszichiátriai Világszövetség határozata

A z orvostudomány területén kevés szakmai szervezetről mondható el, hogy annyira hatékony és nagy, mint a *Pszichiátriai Világszövetség* (World Psychiatric Association, WPA). Tagszervezeteinek száma meghaladja az ENSZ-ét, a világ minden táján elismert. Ez a magas presztízs annak köszönhető, hogy a WPA ma már politikamentes, a tudományosságra különös hangsúlyt helyező, demokratikus szervezet.

A WPA ritkán bocsát ki határozatokat, felhívásokat, de ezeket minden alkalommal előzetesen felállított munkacsoportok részletes elővizsgálatai alapján teszi. Legismertebbek az etikai deklarációk, ezekkel a szakma gyakorlatának normáit kívánták szabályozni. Gyógyszerekkel kapcsolatban először a 2002. augusztus 26-i közgyűlésén fogadott el egy olyan határozatot, amelynek végrehajtását a tagszervezetek feladatává tette. Nem véletlen, hogy az antipszichotikumokról szolt ez

A bizonyított hatékonyságú szerek legyenek elérhetőek a mentális zavarok kezelésében!

a munka: kevés olyan esetről tudunk, ahol az anyagi kérdések ilyen mértékben befolyásolták az egyes országokat lényeges gyógyszercsoportok bevezetésével kapcsolatban. Közismert ugyanis, hogy a pszichiátriában az első forradalmi változást az úgynevezett neuroleptikumok megjelenése hozta; e gyógyszercsoport alkalmazása elsősorban az – akkoriban az elmeosztályok döntő hányadát kitevő – szkizofrén betegek életét változtatta meg. Ma már nem kétséges, hogy a hangos pozitív tünetek megszűntek, azonban ezek a szerek alig hatottak az úgynevezett negatív tünetekre, emellett komoly extrapiramidális zavarokat okoztak. A szkizofrénias betegek gyógyításának lehetőségét alapjában változtatta meg a *clozapin* megjelenése, amely minden tünetre egyaránt hat és alkalmazásakor nem jelentkezik extrapiramidális zavarok. Az elmúlt években újabb és könnyebben alkalmazható, még hatékonyabb szereket fedeztek fel. Ezek a hatóanyagok azonban lényegesen drágábbak, mint a korábbi – a mai elnevezés szerint típusos vagy első generációs – szerek; s ennek következtében egyes országokban nem vezették be őket, vagy csak erős korlátozással alkalmazhatók. A

WPA határozata (1) a szakma egységes állásfoglalását tükrözi, ennek lényegi részét az alábbiakban szó szerint közöljük:

I. A WPA kiemelt feladatának tekinti, hogy világszerte elérhetővé váljanak a bizonyított hatékonysággal rendelkező első és második generációs antipszichotikus szerek és egyéb kezelési módok minden rászoruló számára. E cél érdekében javasolt az iparral, azon belül a gyógyszergyártó vállalatokkal, valamint a kormányzatokkal való együttműködés fenntartása, hogy az ENSZ 1991. évi 119-es határozatában megfogalmazottak szerint biztosítsa a mentális betegségben szenvedők megfelelő kezelését.

II. A második generációs antipszichotikus szerek hatékonyságáról és mellékhatásprofiljáról szóló tudományos eredmények, valamint a számos országból származó tapasztalatok indokolják, hogy e szereket a szkizofrénia és egyéb pszichotikus zavarok kezelésében az elsőként választható szerek közé sorolják.

III. A hatékony antipszichotikus szerek elérhetőségéért folyó erőfeszítéseknek összhangban kell lenni az egészségügyi személyzet színvonalas oktatási programjával, amely biztosítéka a magas szintű mentális egészségügyi ellátásnak.

IV. A WPA-nak együtt kell működnie a WHO-val a pszichiátriai kezelésben nélkülözhetetlen szerek listájának kialakításakor, hogy a megfelelően választott gyógyszerek elérhetőek legyenek a mentális zavarok kezelésében.

V. A tagtársaságoknak – akárcsak a fejlett és fejlődő országok nemzeti és nemzetközi kutatószervezeteinek – el kell kezdeniük vagy folytatniuk kell az olyan kutatásokat, amelyek a jelenleg még hiányzó adatokat szolgáltatnák:

1. az ebbe a csoportba tartozó szerek mindegyikének eltérő kockázat/előny profiljáról;
2. a második generációs antipszichotikumoknak az alacsony dózisban adott első generációs antipszichotikumokkal való összehasonlításáról;
3. a pszichotikus zavarban szenvedő gyermekeknél alkalmazott második generációs antipszichotikus szerek hatásairól;
4. a második generációs szerek hatásairól a nők, az

idős betegek és az egyidejű fizikai zavarban szenvedő betegek pszichotikus állapotainak kezelésében;

5. ugyanezeknek a szerekek hosszú távú, valamint a különböző földrajzi, kulturális és etnikai csoportokban tapasztalt hatásairól;
6. a második generációs antipszichotikus szerek használatáról a szkizofréniától – és az ahhoz kapcsolódó pszichotikus állapotoktól – eltérő rendelkezésekben.

VI. A WPA támogatja a pszichiátriai kezelési módszerek kutatására fordított támogatások növelését nemzeti és nemzetközi szinten.

VII. A WPA Végrehajtó Bizottsága folytatja törekvését az egybehangzó megállapítások elérése érdekében a pszichiátria gyakorlatának egyéb fontos területein, és lehetőséget keres az ilyen irányú munka folytatására.

A WPA határozata összhangban áll a Pszichiátriai Szakmai Kollégium állásfoglalásaival és többszörösen revideált terápiás protokolljával. Ma már kutatások számai bizonyítják, hogy a szkizofrénia gyógyításában – ha nem is olyan mértékben, mint például a depressziónál – a közvetlen és közvetett költségek egyenlő arányban oszlanak meg. A közvetlen kiadásokban a gyógyszerek csak a költségek körülbelül 10%-át teszik ki, a finanszális szemlélet mégis aránytalanul nagy hangsúlyt kap a legelesettebb betegek elemi érdekeivel szemben. A magyar pszichiátriának a világtrenddel összhangban mindent meg kell tennie, hogy a döntéshozókat meggyőzze a második generációs antipszichotikumok első választásként való elfogadása érdekében.

dr. Füredi János

A Pszichiátriai Szakmai Kollégium elnöke

IRODALOM

1. Statement of the World Psychiatric Association. WPA Newsletter, 2002/4.

SZERKESZTŐKET KERESÜNK!

A Literatura Medica Kiadó kezdő vagy gyakorlott szerkesztőket keres két főállású szerkesztői munkakörbe.

1. A magyar nyelvű tudományos folyóiratok szerkesztőségébe beosztott szerkesztő feladata:

- A kéziratok szerkesztői bírálata.
- Kapcsolattartás a szerzőkkel, lektorokkal.
- Szöveggondozás.
- Tudományos rendezvények, szakmai események nyomon követése.

Követelmények:

- Általános orvosi diploma.
- Jó stílusérzék, alapos helyesírási ismeretek, jó íráskészség.
- Angolnyelv-ismeret.
- Számítógépes ismeret.
- Szakmai publikáció vagy e téren szerzett olvasottság előnyt jelent.

Jelentkezés: Maximum 2500 karakternyi, vázlatos önéletrajzot várunk kizárólag e-mail útján, csatolt Word dokumentumként dr. Németh Éva címére: nemethe@lam.hu.

2. Az angol nyelvből fordított kiadványok szerkesztőségébe beosztott szerkesztő feladata:

- A fordítások szervezése.
- A fordítások nyelvi ellenőrzése.
- A fordítások szakmai lektorálásának szervezése.
- A kiadványok gondozása a megjelenésig.
- A magyar orvosi nyelv fejlesztése.

Követelmények:

- Általános orvosi diploma.
- Legalább középfokú angolnyelv-ismeret.
- Szakcikkfordítói gyakorlat.
- Jó magyar nyelvi készség, alapos helyesírási ismeretek.

Jelentkezés dr. Bula Zoltán főtanácsadónál (szekesztoseg@lam.hu, fax: 316-9600) részletes önéletrajz küldésével.

Javadalmazás megegyezés szerint.

A jelentkezések határideje: 2003. május 9.